

ГАЪЕТЛӨН ДОНЫС:

Учрежден- нејаслы да организа- тсияјаслы	1 т.	6 т.	во
Гражданалы	1-25	7-50	15 ш.
	65	3-75	7-50

Јубртөдјасые доныс 30 ур-посны гижөдө строкамы.

Газетсө моңо сүөдөны Редактсиямо веокыда, либө пиомө новлөблөмөјас-пыд.

ЛУГЫД ТУЈ

(СВЕТЛЫЙ ПУТЬ)

Комі Авт. Облаетувса Ісполномлн да ВКП(б) Обкомлн газет.

РЕДАКЦИЈАЛӨН АДРЕС:

Сыктывдинкар,
Вадорвын улч, 41 №
Телефон 50 №.
г. Усть-Сысольца, Набережная, 41.

Гижөдјас газетө колө гижны
өтар листбокас, мичаа.
Кырымавтом гижөдјас оз
видлаоны.

ПЕТО 12-өд 80,

быд лун, субөтөјасө да
прачык мөд-лунјасө-кыны.

№ 125 (2162)

Пекнеча, јул 5 лун, 1929 во.

№ 125 (2162).

Парторганизатсияын веокөдлан органиас прөверитөм.
Сыктывкырын партчистка-кежлө абу тырмымон лөбөдчөмаде; беспартйнејјас зев омөла локтөны собрањејас-вылө.
Обкомса да ОКК-са өткымын шленјас веиг абу мөвпыштлөмаде кыпөдны полытика-бокөан асыныс төдлунсө.
Облаетувса организатсия вунөдлөма важ коммунистјасөс.

ШУЛЕПОВ С.И. ИВАН.

Крестьянин-пи, мукөдөсө ниньмон оз торјав. Революционей уж-бердө бөстөб 1918 воан; организүтөны Совет асланыс өктын, вермаөбны озыр јөзкөд. Сек-жө пырө партијаө.
Арнас 1918 воын мунө асвөлабн Гөрд армијаө, вөтлө 1921 воө. Гөртө локтөм-бөрын ужалө РКК-ын, вөдн-жынјон-гөбөр, сөсөа УКК-ын. 1923 воын мунө вөлөдчынны Комвузө. Сы-бөртө 1926 воө, ужалө Совет-партия ужө вөлөдөн школаын. 1927 воан заведүтис вузасан уж мүдөн жүкөдөн.
— Гөртөд өмөсөд кушөм?— жуалөны кызысјас.
— Мөнам некушөм абу, 1923 воын өткөжитчөли, вөк ем, лыдды-

өб шөркөдөма олысыс вылынжык.
— Мыјла-нө өновтчин вичмусыд?
— Ачын пыр вөтла-а колны некоблы, вөкјасыд-өд кушөма јөш-шө старөйтчасны.
— Оплочтсияас участвујтлн?
— Ег, пыр лөи аслым воцасны. 1925 воын чорыда лөи коасаыны Ленинградса Комвузын оплочтсионер-јаскөд.
— Армијаад мыын вөлин?
— Воцөсө рабөвөјын бөрыннас батальонней комисарөс вежысын.—
— Вај висталө, кушөма ужалөс торготфелас?— жуалө кызысјаслыс Бауер јөрт.
— Мыј-тан висталан? Омөльтор ог төдө.

ЗАХАРОВ ЈОРТ.

Петөма рабочејјас-пөвсыс. 15 арөсөч вөлөдчөма. 15 арөсөан пырөма ужавны заводө, учөникын, мынтөны 10 ур лунос ужалөмыс. Сы-бөртө пырө тсөхө 1903 воын, забастовкабн веокөдлө-вөсна, вөтлөны заводөс. Пөндө ужавны парөкөд-вылын, машинистан.
1904 воын вөлөдчө партиней кружжыкын, вөлөдчө программа, сөсөа пырө партијаө. Сы-бөрын јома мырө-өб, оз бөстны некушөм заводө, пол-ны.
1905 воын веокөдлө бара забастовкајасөн да стачкајасөн, сыгыс веокөдлө турмаө. Пукалө 1 во, сөсөа мөдөдөны сылкаө. Олөма Уст-сылмаын, Печера-вылын. Сылка-саң веокөдлө Кардорса турмаө, сен вөмөд да 1910 воын лө-өны, бөстө-маде јөртјасыс пөрума-вөлө-да.
1911 воын бара арөстүтөны, пукалө 1913 воө. Сөкөртө бөр-пөндө ужавны мөтовилкаса рабочејјас-пөвсын. 1914 воын, мај тө-лысч бара арөстүтөны-да истөны сылкаө 3 во-кежлө, Јөнисөкөј гү-бернаө. Февралсөкөј револютсия-бөрын воө бөр Мөтовилкаө. Сөсөан мунө Краснеј гвардијаө, вөтлө 1918 воын октөбр төлыкөд. Сы-бө-рын бөстөны Перимса Губисполкомө. Комі областын ужалөма 5 во Госторгса агентын, Печераын, өни от-пуксын.

Робочејјаслөн кыпөдчөм Мекөинаын.

Картина-вылын: јөрттүј вөчыс рабочејјаслөн дөмонстратсия, јинасөмаде Мекөинаса аплөлатсионей суд керкаын—зала. Тајө дөмонстратсиянас најө петкөдлөны асыныс прө-төст, сүвтөны паныд көрттүј вөчыс забастовкаын участву-тыөјас-вылын вывти чорыд прөговорлы.

Квајт во СССР-са конөтитүтсјялы.

1923 воын, јул 6-өд лунө СССР-са ЦК-лөн сөсөја вынөөдөс Сө-ветскеј Социалистическеј Рөспуб-ликајас Сојузлыс конөтитүтсјясө (законпуктас). Јөшшө жеуна воцын-жык РСФСР, Украинаса Белорус-өјјаса да Закавказскеј Совет рес-публикајас-костын вөли кырымалө-ма договор Сөвет Сојуз лөбөдөм-јылыс. Тајө договорыс да торја фекларатсия вөли вынөбөдөма СССР-са сөветјас мед воцда сјөзд-вылын да сөтөма вөли сојузней рөспуб-ликајаслы видлалөм-вылө. 1923 воын, јул 6-өд лунө вынөбөдөма конөти-түтсјясө пырсны торја рөспуб-ликајасн вөчөм веокөдөмјас, вөнөм-јас. СССР-са конөтитүтсјяын до-говор-кынычө ем торја фекларатсия. Фекларатсияын гижөма: „став муыс јукобма кык лагерө: капитализм лагерын — торја националноетјас топөдөм, увтыртөм, колонөјјаса

јөзөс рөзбритөм, погромјас, војнајас; социализм лагерын — националиней свобода, равенство; өтувја өмөсө кыпөдөм-вылын ужалөм.“ Сөвет рөспубликајас өтувтөмыс гижөма фекларатсияын, колө өмөсө кы-пөдөм-вөсна, торја рөспубликајас дөртөм-пөнда, ас-өорнөјаа јөзөс кыпөдөм-вөсна. СССР-ө пырыс рес-публикајас өтувтөчыны асныс, вер-мөны, кор көсјасын, бөр петны сојузыс, Сөвет Сојузө пырны вер-мөны жө бөдөн. Сөвет Сојуз лөбө-дөм-јылыс договор кырымалөны РСФСР, Украинаса, Белорусөјјаса, Закавказкеј рөспубликајас, бөрын-жык тајө сојузө пырсны Узбекскеј да Туркменскеј совет рөспуб-ликајас. Сөвет сојуз-вылын жыдыс Ставсојузса сөветјаслөн сјөзд, сјөз-јас-костын ужөс нүөдө СССР-дө сөветјас сјөзд-вылын бөртөм Тсө-тральней Ісполнителней Комитет, са-н-

МЕЧЕНТЦОВ О.И. ПЕД.

Іжмаыс, гөл крестьянин пи. Вө-лөдчөлөма өтөпенөја-вылын выс-шеј началней училышшөдын. Сјөсө помалөб-бөрын воцө мунны мортыд оз вермы, колө өтсөвны сөмјалы-вывти лөка олөны-да. Вөстөб өшчө-телавны: төвнас вөлөдө, а гөжөм-нас гортас ужалө.
1915 воын бөстөны сарскеј ар-мијаө; веокөдлө Чугуевскеј Војен-ней училышшө. Сјөсө поналө 1917 воын, петө прапоршөкөн да мөдө-дөны Руминскеј-фронтө. Сенөи воју-төдн мунө Октөбрскеј револютсия, сөмын најө абу төдлөмаде. Сенөи Мөчөнтцов полөтиканад вөлөм оз-на өнтересүтчы.
Јанвар төлысын Мөчөнтцовөс лөзөны гортас, сөсөан бөстөбө ре-волюционей уж-дөрө. Гөртө вөм-бө-рын вөжөны важ власт Іжмаоныс, сјөсө веокөдлө ісполкомө журалысө. Рөгын-мыгөтө бөстөны Гөрд армијаө, војујталө војвөвса бөлеј банөитјас-көд: Лөпанын да сөйна-вывса фронт-ын. Сөсөан мөдөдөны высшеј стрел-ковөј школаө. Тајө школасө кончө-төм-бөрын веокөдлө польскеј фронт-вылө, сөсөан сурө пленө Герма-нијаө.
Пленыс локтөм-бөрын, бара во-енней служба-вылө пырө. Бөр во-гортас 1921 воын, бөртөны Укомө Орготфелө журалысө.
Партияө пырөма 1919 воын.
1923 воө бөр кутчыөбө војенней ужө, служитө ујөздүсөа војенней комиссарын. Комиссаралгас пыр бөртөвөлөмаде Укомса да Усполком-са шленө. Сыктывкарө вома выд-

өб шөркөдөма олысыс вылынжык.
— Мыјла-нө өновтчин вичмусыд?
— Ачын пыр вөтла-а колны некоблы, вөкјасыд-өд кушөма јөш-шө старөйтчасны.
— Оплочтсияас участвујтлн?
— Ег, пыр лөи аслым воцасны. 1925 воын чорыда лөи коасаыны Ленинградса Комвузын оплочтсионер-јаскөд.
— Армијаад мыын вөлин?
— Воцөсө рабөвөјын бөрыннас батальонней комисарөс вежысын.—
— Вај висталө, кушөма ужалөс торготфелас?— жуалө кызысјаслыс Бауер јөрт.
— Мыј-тан висталан? Омөльтор ог төдө.

Петөма рабочејјас-пөвсыс. 15 арөсөч вөлөдчөма. 15 арөсөан пырөма ужавны заводө, учөникын, мынтөны 10 ур лунос ужалөмыс. Сы-бөртө пырө тсөхө 1903 воын, забастовкабн веокөдлө-вөсна, вөтлөны заводөс. Пөндө ужавны парөкөд-вылын, машинистан.
1904 воын вөлөдчө партиней кружжыкын, вөлөдчө программа, сөсөа пырө партијаө. Сы-бөрын јома мырө-өб, оз бөстны некушөм заводө, пол-ны.
1905 воын веокөдлө бара забастовкајасөн да стачкајасөн, сыгыс веокөдлө турмаө. Пукалө 1 во, сөсөа мөдөдөны сылкаө. Олөма Уст-сылмаын, Печера-вылын. Сылка-саң веокөдлө Кардорса турмаө, сен вөмөд да 1910 воын лө-өны, бөстө-маде јөртјасыс пөрума-вөлө-да.
1911 воын бара арөстүтөны, пукалө 1913 воө. Сөкөртө бөр-пөндө ужавны мөтовилкаса рабочејјас-пөвсын. 1914 воын, мај тө-лысч бара арөстүтөны-да истөны сылкаө 3 во-кежлө, Јөнисөкөј гү-бернаө. Февралсөкөј револютсия-бөрын воө бөр Мөтовилкаө. Сөсөан мунө Краснеј гвардијаө, вөтлө 1918 воын октөбр төлыкөд. Сы-бө-рын бөстөны Перимса Губисполкомө. Комі областын ужалөма 5 во Госторгса агентын, Печераын, өни от-пуксын.

Вылө закон школаын вөлөдөчөјаслы пенөијајас-јылыс.

Мөсква. Јул 3-өд лунө Ка-лынын председателалөмөдн вө-ли СССР-са ЦК прөчидүм-лөн заөөдөныс. ЦК вынө-дөс вылө закон школајасын став вөлөдөчөјаслы пенөијајас сөтөм-јылыс. Вылө закон-сөрт-ти пенөија сөтчө ічөт школа-јасын вөлөдөчөјаслы, пөдтөх-никүмјасын вөлөдөчөјаслы, биб-лютекарјаслы, инспекторјаслы да мукөдөјаслы. Пенөија лөдө-дома 30, 40, 50, шөйтөн вө-лөдөчөјас төрја категоріјајас-сөрти.

Пушына заготовитөм лөө паскөдөма.

Мөсква. РСФСР-са Гос-план ыстис ГКОСО-ө асыс плансө пушына заготовитөм-сө паскөдөм-куча да сы-вылө колан өдм лөзөдө-јылыс. План-сөрти 1929-30 воын шуөма стрөйтны замша вөчөн завод-јас, та-вылө ковмас 400 сурс шөйт, зверөбојней прөмыс пас-көдөм-вылө ковмас 1 мөлльон шөйт; вөт вөса план-сөрти звер-өбојней прөмыс паскөдөм-куча шуөма стрөйтны 10 судна.

Тупкисны вичко.

Петрозаводск. Петрозавод-скса карса сөвет пөртис олө-мө сөветө бөртөсјаслыс на-казсө: шуис тупкыны карөыс медыжыд вичкөсө. Тајө вич-коыс вөли заводын ужалөјас олан рајонас.

Вөдн бөстөма уна мујас да керкајас.

Владивосток. Округын му-нис зер зөв жыд төвөн. Уналаын жугалөма көрттү-јас, вөдн нүөма посјас, орја-сөма телеграф. Уссуріјскын вөдн бөстөма 270 керка, ва-улын 3 сурс гөктар ріс кө-дөјас. Артөмовскеј ішөм пер-јанынын рабочејјас өзө лөзны шахтајасө тыртнываон. Шпа-скеј рајонын көдөјас ваын, морөө нүөма 250 сурс кер. Сучанскеј ішөм перјанынын ва-улын кык шахта.

Альүминіј вөчөм позө јона паскөдөны.

Лөнингград. Опытней заво-дын помагисны видлөгјас (опыт-јас) альүминіј вөчөм - куча. Видлөгјас петкөдлөны аллю-миніј вөчөмөсө позө јона пас-көдөны.

МАЛКОВ—Госторгын ужалыс.

Чужлөма 1883 воын, Северо-фвинскеј губернаын. 16 арөсөч ужалөма крестьянствөын, сөсөа пет-ө јөзын ужавны. 5 во ужалө Кот-ласын, сөсөа мунө Кардорө, ужалө бөр пөлитан заводын. Вөлөма важ армијаын војнабө-на, сы-бөртө ұжа-лөма Мөтивилкаын 8 во.
Март төлысын 1917 воын пырө партијаө, сек-жө мунө асвөлабн Краснеј Гвардијаө.
1918 воын веокөдлө Комі муө, комиссаралө баталјонын, Кај-Чер-дынскеј полкын. Сы-бөрын 1 во вөд.
Гражданскеј војна помаөдөм-бө-рын колтчө Комі областө, служитө Адмотфелын во-мөд, өни Госторгын.
Пөлитика-бокөан мортыд абу зөв оуө, жуасөм-вылө өмөла виста-лис, сөрөб.
— Сүзөдө, шуас, „Правда“ газет.
— Мыжык-нө сөсө лыдөфалан?
— Індустріализатсия... імперіа-

өб шөркөдөма олысыс вылынжык.
— Мыјла-нө өновтчин вичмусыд?
— Ачын пыр вөтла-а колны некоблы, вөкјасыд-өд кушөма јөш-шө старөйтчасны.
— Оплочтсияас участвујтлн?
— Ег, пыр лөи аслым воцасны. 1925 воын чорыда лөи коасаыны Ленинградса Комвузын оплочтсионер-јаскөд.
— Армијаад мыын вөлин?
— Воцөсө рабөвөјын бөрыннас батальонней комисарөс вежысын.—
— Вај висталө, кушөма ужалөс торготфелас?— жуалө кызысјаслыс Бауер јөрт.
— Мыј-тан висталан? Омөльтор ог төдө.

Петөма рабочејјас-пөвсыс. 15 арөсөч вөлөдчөма. 15 арөсөан пырөма ужавны заводө, учөникын, мынтөны 10 ур лунос ужалөмыс. Сы-бөртө пырө тсөхө 1903 воын, забастовкабн веокөдлө-вөсна, вөтлөны заводөс. Пөндө ужавны парөкөд-вылын, машинистан.
1904 воын вөлөдчө партиней кружжыкын, вөлөдчө программа, сөсөа пырө партијаө. Сы-бөрын јома мырө-өб, оз бөстны некушөм заводө, пол-ны.
1905 воын веокөдлө бара забастовкајасөн да стачкајасөн, сыгыс веокөдлө турмаө. Пукалө 1 во, сөсөа мөдөдөны сылкаө. Олөма Уст-сылмаын, Печера-вылын. Сылка-саң веокөдлө Кардорса турмаө, сен вөмөд да 1910 воын лө-өны, бөстө-маде јөртјасыс пөрума-вөлө-да.
1911 воын бара арөстүтөны, пукалө 1913 воө. Сөкөртө бөр-пөндө ужавны мөтовилкаса рабочејјас-пөвсын. 1914 воын, мај тө-лысч бара арөстүтөны-да истөны сылкаө 3 во-кежлө, Јөнисөкөј гү-бернаө. Февралсөкөј револютсия-бөрын воө бөр Мөтовилкаө. Сөсөан мунө Краснеј гвардијаө, вөтлө 1918 воын октөбр төлыкөд. Сы-бө-рын бөстөны Перимса Губисполкомө. Комі областын ужалөма 5 во Госторгса агентын, Печераын, өни от-пуксын.

Работниксајас, крестьян-кајас, ұжалыс кысбаба-јас,—ставөн мунөј бөр-јыны карса сөвет!

Промышленност да транспортлөн Коми муын воҕо сулалан војасса перспективајас. СЫКТЫВКАРСА ПАРТИЈА ДА КОМСОМОЛ-КОТЫР ӨТУВЈА ЧУКӨРТЧЫЛӨМ-ВЫЛЫН КОЛУШЕВ ЈОРТЛӨН ВИСТАЛӨМ.

Тащөм гырые меропріјатіејас колө өнөан-жө смелеја нуны:

1) Нүжөдны төвөа ужалан кад. Тајө мед кокнід вөчны өві-кө, мөд-кө, вермас ыжыд эффект сетны. 1928-29-d воын шөркөдөмөн вөрлеҕөјас төвөдөн вөрлеҕөм уж-вылын өліны 35 лун (фөрт, код-сурөс унжык, код-сурөс ещажык),

а поҕө ужавны 100-120 лунө. Таҕ куш төвөа ужалан кад паскөдөмөн (мүкөд меропріјатіејастөҕ) поҕө вөрлеҕөм паскөдны кык-кујимында, леҕны кык сы-мында, кушөм заданье сетөма 1929-30-d во-вылө.

Вөр леҕые оргаңизатсіјаслы лөөдны аслыныс вөвјас, тракторјас.

2) Паскыдҕыка, смелеја торјөдны кералөм кыскалөмыс, мед ужавны поҕө арнас, куш мүөн-на, шоныд куҕлуна кадө, өөҕтабырн. Арҕа кералөм вөр поҕө кыскавны арнас-жө вүжөдөдөн і төвөа туйөн, крөстана өлөн і вөр леҕые оргаңизатсіјас кыскасан вынөн (вөдөн, тракторөн). Сіҕ-кө, керасөм кыскаөм торјөдөмкөд өтпыр колө вөр леҕые оргаңизатсіјаслы унжык лөөдны ас вөв, ас трактор. Тајө меропріјаті-

јејасыс (керасөм вөрлеҕөмыс торјөдөм да оргаңизатсіјаслөн ас кыскасан вын паскөдөм) куш ағыс, мүкөд меропріјатіејастөҕ, содтасын вөр леҕөм кык-кујим да унжык-мында өнїја программа-серті. Тајө бөрја меропріјатіејаснас мї сөвөа сетам уж вөвтөм батрақјаслы да крөстаналы, заводјасө перскөрасөјасөс бергөдны вөр керавны облас-пышкын да воҕ уж заводітны (куш мүөн, өөҕтабырын).

Лөөдны вөр кыскалан бур туйјас.

3) Колө өдөдөны ужалөм, торја-нын кыскаөмсө бурмөдны, мед тајө-жө вөвјасыс да кыскасыејас вермисны кыскавны унжык өнїја-дорыс, луннас кык-кујим-мында, кыҕи вөчөны фінјас, шведјас, норверјас. Весіг Кардор-гөҕөрсө крөстана кужөмөңжык кыскаөдны, вермөны петкөдны луннас јона унжык мїјан-дорыс. Сы-вылө колө вөчны буржык туйјас, паскыдҕыкөс, вескыдөс, топыдөс, сөвөа вө-

дїтчыны паскыдҕык, нарөснө кер кыскавны лөөдөм додјасөн. Фөрт, бур туй-куҕад нарөснө вөчөм доднад вермө кыскавны кык-кујимында унжык, а унжык-кө кыскө, унжык і нажетка воө, буржыка поҕө вердны—сек нөшта уна кутас кыскавны. Тајө меропріјатіејас сїҕ-жө јона паскөдас вөр леҕөм, куш ачыс (мүкөд меропріјатіејастөҕ) сетас возмөжност вы-полнїтны ыжөдөдөм планјас.

Унжык вөр кылөдны лөта пурјасөн да парөкод вынөн.

4) Фөрт, кымын уна вөрлоө леҕөма, сымын уна ковмас кылөдны, а сы-вылө паскыда нубөдны меліоратівнеј уж, весавны јујас. 1928-29-өд воын-нын вөр ва вылын мїјан вөлі кык сы -мында, мында вөлөма војнаөҕ. Мед кылөдчөм уж вөрлеҕөм паскалөкөд ез крукаслы, ковмас термасөмөн паскөдны лөтовкаөн кылөдөм да парөкодөн кыскөм.

Тајө став урчїтөм меропріјатіејасө өлөмө пөртны колө нөшта мерајас. Колө:

а) робөчөјаслые вөрас өлөмсө бурмөдны воҕө, б) адмінїстратівнеј, хоҕажственнеј да културнеј обслуживаңнесө матысгны төлын вөрө, ужалыөјас дїнө, в) вөр леҕан апарат бурмөдны, г) профөсіонапнеј да трудөвеј дїстсіплїна кыпөдны ужалыөјаслые, д) коммунїстјас да комсомолецјаслые котыртан да нубөдан рољсө кыпөдны. Колө сїҕ-жө—өнөан-жө вөрлеҕөм бурмөдөм-јылыс спөтсіалнеј література комї кыв - вылын лөөдны да разөдны.

Петны төварөн ҕөскыд іныс.

Торкө мїјанлыс вөр леҕөм уж паскөдөм төвар тырмытөмјас. Выл фабрїк - заводјас леҕтөҕ, СССР - ын төварөн снабжайтөм мунө төпыда і, фөрт, сіјө інмө мїјанлы шөщ. А төвар нөдөм областын зөв јона сөдө. 1926-27 воын облат вөлі став төвар нөдө 10 мїлльон шайт доныс неуна унжык, 1929-30-d во-кежлө колө-нын, 25 мїлльон шайт дон. 1926-27 воын-кө 10 мїлльон дон вөлі төвар тырмө то 1929-30-өд воын 20 мїлльонлөн кокыс некытчө оз інмыв. Мї государствөлыс корам став 25 мїлльон шайт доныс, мүкөд гурбернајас — облатјас- дорыс мыј сурө мїјанлы сетөны унжык, но век-на ҕөскыдлун төргүтөмын верм. таво колны. Та-куҕа ковмас јонжыка

вїҕөдны, мед өскөноблатө вөјөм төварыс оз разав кыҕ-сурө, а вескалі ужалыөјаслы, медөасө вөр леҕөјаслы өтїк-кө, мөд-кө лышөнеј фөңга чөжөм кассажасын паскөдны. Кушөм өөм (фөңга) өнїлшалө, колө сөветүјтны пуктыны өөм чөжан кассажасө, кор кутасын ужавны выл фабрїк-заводјас, төвар бөр лоас тырмымөн. Ковмас тавө і наң сетавны государство да коператів лавкајасыө вїҕөдөм да сіҕі, мед бара-жө гөлжыклы да ужалыөлы вескалі. Вөр леҕөјас, кодлөн ас наң абу кутасын ас-вылас да семја-вылас получајтны наң-норма, сы-кыңкї нөшта быд вөрлеҕыс кутас бөстны 10% пыҕ да 10% зөр вөр леҕөмыс (тајө нормаын лыффыныс оз кут.)

Государство пуктө мїјан-воҕө зөв ыжыд моҕ.

Вот тајө ставсө-кө вөчам, вермам воыс-воө өдјө паскөдны вөрлеҕөм, сетны государствөлы колан - мында стрөйтчан вөр матерїјал, экспорт-вылө төвар, кыпөдны асыным бјуджет, култура, овмөс, өлөм. Государство вөр-леҕөм паскөдөм-куҕа прїнїмајтө гырыс мерајас—став помка өнї лоас мїјан-сајын, комї ужалыс вој-

тыр-сајын. Фөрт, комї ужалыс војтыр, комї крөстана тајө уж - гөҕөрыс котыртчасны, өөлөмыс бөстчасны да государствөса вїт - воөа план тајө јукөдас став пыртасын өлөмө! Государство мїјан-вылө пуктө ыжыд государственнеј моҕ, государство мїјан-вылө нафөјтчө.

Обработајтан промышленност.

Государство ас вїт воөа планас не толькө вөрлеҕөм Коми областын паскыда сүјө, государство локтан вїт воөн көсјө сїҕ-жө панны да јона паскөдны Коми муын обрабатывајущөј промышленност.

Локтан нөль воын (1929-30 — 1931-33) шүөма выл прөпрїјатіејас, завод-фабрїкјас-вылө вїҕны 36 мїлльон шайт-гөҕөр. Бара-жө тајө вїт воөн промышленност кыптө вөр-вылын.

Тсельлулознеј комбїнат.

Мед ыжыд завод Коми областын шүөма вөчны **тсельлулознеј комбїнат** Сыктывдїкарын (сырнөс вом - дорын). Сувтас комбїнатыс 30 мїлль. шайт (сөс лөө тајө вїт воөн вїҕөма 20 мїлльон, мүкөд 10 мїлльоныс мөд вїт вөзаводічїгас). Вөчны шүөма заводітны 1931-33 воын (сетчөҕ мунас лөөдөчөм). Комбїнат

быд во кутас сетны 100 сурс тонна (6 мїлльон пуд) тсельлулоза. Мї корлім вөчны шөщ бумажнеј да сіјөс абу-на сүјөмаөс (көрттүјтөҕ абу выгөднө). Өнї, көрттүј вөчөм-јылыс кор решїтөма-нын, фөрт, ковмас тајө комбїнатсө нөшта паскөдны, вөчны тсельлулозно-бумажнеј комбїнат.

Вөр пїлтан 5 завод.

Сөвөа вїт воөа государствө планын шүөма вөчны **5 вөр пїлтан завод** 28 рамаөс (кык завод, 8 да 4 рамаөа Сыктывкарын, өтїк 4 рамаөа завод Луза-вылын, кык 6 рамаөа заводјас Печераын). Өнї мїјан кык 2 рамаөа завод. Өнїја-серті-кө вөр пїлтан завод сөдө

раманас 7-мында (28 4-пыдїдї). Стрөйтчыны кутасын разнеј стрөкын, ставыс сувтас 9,9 мїлльон шайт, кутас сетны быд во 880 сурс кубөметр пїлөтөм пөв. Тајө заводјас-пышкас оз пырны лыдө Кардорса заводјас.

Мүкөд-пөлөс заводјас.

Нөшта шүөма вїт воөа план-куҕа вөчны Коми муын —фанера завод (Ежва-вылын, сулалө 1,1 мїлльон шайт), јашщїк клепка вөчан завод (Печера-вылын, сулалө 600 сурс шайт), істөҕ тув вөчан фабрїка (Луза-вылын, сувтас 900 сурс шайт), вөр косөн сывдан завод (Нүвчїмын, сувтө 1/2 мїл. ш.), канїфол вөчан завод (сүвтө 1,6 мїлльон ш., лөө Сыктывкарын), терпентїн заводјас.

Мүкөд сырјө (не вөр)-вы-

лын шүөма вөчны замша фабрїк (Печераын), төчїла фабрїка (Шугорын), фосфорїт руднїкјас да мелнїча (фосфорїт государствөлы зөв колө) куш 1929-30 во-вылө шүөма став СССР-өыс чукөртны 30 мїл. пуд, лөбө 500 сурс тонна), Тајө-жө вїт воөн помаөө консерв фабрїка ҕїкөз оборудүтөм, Серөгов-завод вылмөдөм (перөоборудүтөм).

Вїт воөа планын індөма быд прөпрїјатөлы срукјас кор кутас вөчөыны.

Государство јона төҕдыөө Коми областын промышленност кыпөдөм-вөсна.

Таҕкө —Коми областын промышленност государство план серті зөв јона сөдас, өд өнї-өҕ став сулалан доныс мїјан фабрїк-заводлөн вөлі 2 мїлльон шайтыс ещажык, а нөль воөн шүөма вылөс вөчны 36 мїлльон дон. Та-серті адҕам, кыҕї государство бөстчө кыпөдны колөм аскывја јөз муын овмөс, важ нарөтїтөмївјасын кыптө паскыда сотсіалїстїческеј промышленност. Мыјөн государство вермыныжык кутїс, озырмыштны, пырөтөм-пыр пондїс вежны чужөмсө колөмїнјаслыө.

Мөдтор вїт воөа промышленност паскөдан планын өнї-вылө уөө—мыј мї асланым облатувса планө сүјлїм,—

Бура төдмавын му-пышса озырлун.

Көмөдтор—код өн-вылө уөө промышленност планын—өмөла му-пышса озырлун-

ставыс пырөма государствөса планө. Тајө петкөдлө—Коми ослат асөс вїт воөа план лө-өдөма думажтөмөн, кужөмөн-государственнеј інтерес бура пыддї пуктөмөн, ас озырлунлыс өнїја донсө арталөмөн.

Мөдыжыд прөпрїјатїјө, коддөс мї сүјлїм—тсельлулознеј комбїнат—зөв колантор государствөлы. СССР-ын өнї ка-бала зөв оз тырмы, а кымын воҕө—сымын унжык ковмас, сы-вөсна лөө јона паскөдны тсельлулознеј да бумажнеј промышленност. Сїҕ-жө мүкөд прөпрїјатїејас лөбмаөө колана государствөлы да выгөднејө мїјан областын мүкөд-дорыс.

Сїјө сы-вөсна, мыј өнїөҕ мї, нї государство өгө-на бура, стөч төдөј асыным озырлуннымөс. Төдөм мї сөмын ылөссө, а промышленност вөчны колө төдны точнејја. Сы-куҕа, тајө вїт онасмїјан-воҕын сулалө зөв ыжыд моҕ—**төдмавын бура, помаө став му-пышса озырлун.**

Мїјан өмөө гырыс озырлунјас—нөрп, радїј, ізшөм да мүкөд.

Нөрп мїјан бөрја-кадас јона кутїс шөрсө оргаңаслыө өнсө кыскавны. Уралса нөрп адөдөмөн јона інтерөсыс паскалі. Төдыс јөз шүөны, Коми муын-пө ем зөв уна нөрп, вөјдөр-пө Бакуса нөрп пер-јөјас муглајтөмаөө, ҕүлө-маөө нөрп-јывөсыс өведөңне-јассө. Проф. Чернов вїсталаөм-серті—мөре-куҕа Ухтаө таво мунө зөв ыжыд партија (150 морт-гөҕөр) вїдлавын буржыка да вылыс нөрп да радїј. Фөрт, буркө лоас резултатыс—вермас нөрп промышленност Коми областын панөыны даөө тајө вїт воөн.

Ізшөм вїдлалаөм медвоҕа адөдөмаңыс таво мунө-нын кважтөд во. Пасталаыс да ізшөмыс өнї нын зөв уна (20 сурс кв. кілом. 3,4 мїллард тонна,) кымын воҕө, сымын суралө нөшта унжык. Таво проф. Чернов аслас от-сөсыс чукөртөн бара мунїс воҕө вїдлавын ізшөм места-јассө. Сы-кыңкї інженер Ле-бефөв донбассө шахтерјаскөд мунїс перјыны шахтаөн 4 сурс пуд-гөҕөр да вїдлавын бурлунсө (мөскуаөса заводын да морскеј парөкодөн). Ле-бефөв јорт гїжіс ыжыд став-та Коми муын ізшөм-јылыс—сен петкөдлїс, кушөм ыжыд прөспөктивөјас вөсөдөны ізшөм промышленностлы Коми об-ластын.

Бөрја ызыскаңнејас петкөдласны—кушөмжык качөст-воыс да артмө оз кокс. Шөбр оргаңаслөн да Ураллөн ін-терөс јона кыптїс бөрја-ка-дас мїјан ізшөм - дїнө. ызыс-каңнејас-бөрын вермас пан-өыны ізшөм промышленност. Асөаңным зїлам, мед ызыс-каңнејас мунїс буржыка да өдјөжык.

Өмөла-на төдөм өнїөҕ мї мүкөд озырлун, шуам—фосфор-їт. Фосфорїтөн уна во-сајын-нын өшјыөлім, а көнї сіјө да уна-ө, век-на өгөј төдө өнїөҕ, а государство шөктө-нын ачїс фосфорїт промышленност вөч-ны. Колө таҕкө—термасны фосфорїт төдмалаөмөн.

Локтан вїт воөа план вө-чїг-кежлө колө-нын прөмеја төдмавын областлыс ставөзыр-лунсө, мед поҕас ыжыд промышленност панны му-пышса озырлун - вылын - нын да паскыда петны промышлен-неј туй-вылө.

Став капїталыс промыш-ленностө пырө сотсіалїстїческеј секторө.

Тајө вїт воөн Коми об-ластлөн чөҕөјасө став көҕаж-ство өлөмыс. Ковмас став ужалыс војтырлы чорыда кут-чыны тајө ужас да отсавны государствөлы асөс плансө өлөмө пөртны.

(Помыс лөө локтан нумөрын).

Ю З Г И Н - В О З О .

Віт вога план щокто регыдчык бурмодны государствоса аппарат.
 ЧУКСАЛАМ СТАВ ВОЗМОСТЧЫГ УЖАЛЫГ ЮЗСО ГӨЛӨМГАҢ ОТСАВНЫ РКІ-ЛЫ
 АППАРАТЫН ЛЫЧНЕЈ СОСТАВСО БУРМОДОМӨН.

Локсо чышкышам, пукөдам гөл-возмоостчыг юзос.

Сыктывуездын вескөдлан аппаратс бурмөдөм заводичис сомын 1928 воан. 9-д упартиконференция - вылын бөржөм выл Укомос ез-на-позыфыны лучкөн, көт ескө сетчө откымын выл вожтырөс вөли бөржөма. Унжыкыс напыс вөлины петөмаде бура олыясас-пыщкы. Первој лој вылмөдөма-вешлалөма Укомомыс да Упрофбуровын ужалыясас. Сездяс асыныс вескөдлан органясас вьлмөдлс-ны чикөч.

Та-бөрын севга пошти ставна-жө лој вылмөдөма-бурмөдөма судебнеј да өледственнеј аппаратяс. Судчясас вешисны ставнас. Пуктөмаде вөли выл юзос өледователө да Адмотелө. Такөд өтщө-жө лој сетөма 5-6 коммунистөс вөр ледан райконтарясас (Шуганов, Сымов,, Кетов, Кочев да Кузнетсов).

Уездуса 10-өд партконференция - вылын Укомса буржөлим чик выл юзос. Уком аппаратс пуктисны ужавны унжыкөс выл юзос. Марттылыса пленум-бөрын Укомө бөржөм шленяслод составыс колч ташөм:—рабочеј—20%-мында, служашчеј—14% да крөстана—66%. На-пыщкыс гөл-пыс петөма 70% да шөркөфа олыясас—30%. Нывбабавылө уө 27%-гөгөр.

Ковтөм-өтдор юзөс совет аппаратын предварительнеј чистка нүөдгөн торја комиссия өтпяржө видлалис, учреженне да организацияс юрнүөдыясас. Тажө ужыс петкөдс со мыј: 32 морт-пыс сотсальнеј положенне-серти

служашчеј—50%. рабочеј—6,2%, крөстана—43,8%. Происхоженне-серти на-пыс зажиточнеыс петөма 25%, образованне-куча лыфысөсөны шөркөфама велөдчөмөн—62%-сајө, спетсальнеј велөдчөма—37%. Шогмытөм - вөсна да классовеј вч нүөдтөм-вөсна шүөма чөвтны уж-вылыс 6 мортөс (20%-гөгөр) да кык мортөс вужөдны мөд-өикас уж-вылө. Регыд-мыгөти, та-бө-рын лој вөжөма журалыясас пошта-жүкөдыс, райкоператив райконтаряс, кучик вөчан заводыс, школас да рајстра-агентствоясос.

Кыз ужсө руковоашчеј аппарат чорчөдөм-куча вөли персоналөма колан уездуса советсезд-вылын. Усполком президум шленясас лој бөржөма чик выл вожтырөс. Усполком жүкөдясын журалыяс (Местхоз, Адмотдел, УЗУ, Совет) ставыс выл юз. Сч-жө і инспектураясын. Аппаратс вьлмөдөм-бөрын важ ужалыяс-пыс колөма сомын 30 мортөс 5 морт, 15%-мында.

Вьл 25 морт-пыщкыс улисаң, места-вывсаң, индөма уж-вылө 15 мортөс, өтик местаыс мөд местаяссө вешталөма 10-кымын мортөс. Вывижене-чяслод сотсальнеј положенне-серти гөл-пыс—67%-гөгөр, шөркөфа олыс-пыс—33%.

Тажө ужын өмөс вель жыд бурторяс. Районручтөгөн комнас најөс вој нүөдны. Торјанын колө төждысы Лузса районнеј аппарат лөбөдөм-вөсна.

I. Горчаков.

ГЕЛПРОМСОЈУЗЛӨН ГУДРАГОМ.

— Төдса-код, тај-нө, те меным кажитчан! Он-ө те Гелпром ло?

— Сч-тај шуөны. А те өктса лоан?

— Сиктса. Но мыј, кущөма, - нын те машиничружтан өктясас?

— Мыј севга, ужалам, мыј вермам. Со Појолө, Вічнө, Пожөгө, Читајовө, дај уналаө-на машинаяс сүзөдөм.

— „Мыјкө-тајнө кывсө—Појолө-лө корлөмаде „Триер“, а ті „Триумф“ ыстөмныд. Сөсө ключ-ны, мауленік-ны, тасмаыс нинөм абу вөдөма. Алі-нө торја дон сыыс колө вөлі?

— Ошбканд тај мокастыд, вель унаыс артмывлө. Төңчі Пожөгө, Польле өктө варган машина ыстим да частясыс, буракө, машина дасыс веска-лөма вөлі, дај көлөса пиңясыс чегясөма. Волсаө гажка ключыс мөд машинаыс - жө

лобма.

— „Аттө, былдын-тај тазкө счї. Ме чайтї, мюса, мїан Вічнө сомын машинаылдөн лыыс воіс, некущөм частяс-төг. Пөлінө, Читајовас-нө кісөм сортировкас вьл машина донгыд вузалынныд да некод нинөм ез шу? Машинајастө сөщөм одөртөма вічөмынд-өд көнкө оз-жө юрөдыд малавын.

— „Кущөм алі малалөм. Машинаяс ыстан жүкөдын жура-лылы, Попов юртлы да складөн заведүгтысы—РКІ на вид пуктис. Читајовсаылды машинаө мїан щөт-вылө бара-жө чөнтны щөктис. Сөсө меө војө-кежлө буржыка віңны машинајастө, РКІ-ыд щөктис машина вчан сарајяс стрөитны. Лоас Пуштөсө, Јөмдінө да шојнаты вчаны, мыј севга каран.

Iв. Лучев.

Пода-пошта.

Вічінса пошта - контора, переводяс мөдөдыгөн озпукты өмсө сүзөмөн. Ужяын колан во өв-пөржө абу сүзө-ылөма 200 шажт, таво бара

16 шажт ез сүзөс. Сч-жө нө-раөө гриваса пошта - вылын ужалыс. Сөмнад вөрсөмыд абу бур—колө щөт төдны.

Сопрон.

дыш-пырыс ужалыс исполкоміас.

Озыр морттө-кө бөржан исполкомад —кајитчан.
 Пошөсјас кісөмаде, понјас ветлөны вөла-вылын, гөл юзос эскөдөны,
 пенөјатө нүөны—быд локторсө вөчөны,

дышөдчисны вөлөт-увса журалыяс.

Пөзмөг вөлөттын (Кулөмдін у.) эөв јона дышөдчисны вөлөтүсө журалыяс асланыс ужын. Заводичис-нын мунны Советс бөржөдөм, а важ ужалыясос нинөмтор өлө-мө ез портны собранне выса шумјас. Пөжарнеј сарај щөктылісны стрөитны да өні век вөрыс сіөмө, тулысын шулісны візму вештавы да век вештавтом-да с. в. Крөстана өні озі локвыны собраннеяс-вылө: мыј-пө локтан куш вөчтөм сорөнітө сорөйтны.

Војө-вылө колө јонжыка төждыны былдунөа уж-жылыс.

Пөдөфельнејын кулакыд прөмеј морт-на.

Пөдөфельнеј вөл. (Кулөмдін у.) гөла олыясас щөктылісны вөжны пошта новлөдлыөс, Пөдөр-Іванөс

Крөстанын пі.

Мөмдін вөл. (Кулөмдін у.) Тимушев Јөфимөс лыфыды шөркөфама олыс крөстанынөн. Счжө војдөр өвліс јона бура: төгрүжтис да пөдра-дшкавліс вөр лөдгјасын. Револүтсја војассө дөнтөм-доныс ужөдс гөл-жөдөс—стрөитс кык судта (шөр пос-воца да 8 вөжөса) керка законјас-өні. Сы-код бур да ыжид керкаыс Нөмдінын некодлөн абу. Тажө кер-касө стрөитөм-бөрын бара стрөитс мөдөс, көкјамыс пөдөса, (өті судта) керка да өетис ыжид пісы-лы, Васілейсылы. Мөјму Васілейс пуктисны исполкомса шленө, (өні журалыс-нын) да, медем пуктасын счжө гөла олыөд, вузаліс вөвсө і мөссө.

Јөзыд јона і увгыны исполкомса журалыөс купеч пі-тө пуктөмыс.

Пөдөр-Тимушев Јөфимөс лы-фыны шөркөфама олыөдн, а пісө гөла олыөдн да віңны исполкомса журалыын?

Понјас ветлөны вөла-вылын.

Абјачөјын (Сыктыв у.) став понјыс ветлөны вөла-вылын. Нө-ылын өмөс дур понјас да верма-сны најө курчаваны не сомын пон-јасөс, но щөдс і сөктөс. Мылтс-өнер понјасөс домөдны оз і мө-вөп.

Макоім пі.

Віз вөл. (Јөмд. у.) понјасөс абу домөвлөмсөсө да јона таскајтөны ыжјасөс да курөгјасөс. Исполком тајө өскө төдө да лантөмөн өлө.

Лука.

Кад-нын москитө вөчөдны.

Көзөв вөл. (Сыктыв у.) моск-јас зонталөм-вылө таво өетисны донбоөттөг вөр, сомын неөти морт-

Төдыс.

на ез думышты чөнтны асыыс москі учөстоксө. 60 арөса пөчөјас адчөны тајө да расалөм плакајас-сө теөны москі-пыдди.

Мыј бара өінсө куңтыралө Кызывса исполкомыс-а да оз вө-чөд москјяссө?

Пөжарнеј көлуј шыкө-дөны.

Ыбын, (Сык. у.) Гыбад өиктын, пөжарнеј сарајлө пыр вооса дэдыс. Пөжарнеј колүюс уна-нын вошла-өдма. Колө-жө өскө дшөдны сетчө јон томан-да.

Исполкомсајас унмов-өмаөс.

Вьлгортса (Сыктыв у.) исполкомө зывек весигтө пыр-ны, жожыс кормөма најтнас, гөгөр кісөалөма, килчө-пөмыс тырөма быдсама јөгөн да лөптөн. Пөжарнеј сарајыс бөчкөјасыс да телөгајас туп-ласөны исполком килчө-помын а көјдыс весалан машинаяс да плугјас віңөны важ пө-жарнеј сарајын, -віјалан вет-улын. Сиктјасын гырысчан-јас кісөалөмаөс көрт асикјассө перјалөмаөс-да. Пөжарнеј са-рајыс багырјассө да укватјас-сө гусавлөмаөс.

Погостса школа сч-жө өновтөма: нужнікөсө во дас-кымын абу-нын весавлөмаөс, помөј гуыс тырөма, школа садсө өновтөмаөс, да пушјөд-нын кәјөма, а космоп пујасыс ідрөвтөм да с. в.

Исполкомса служакјасыс өскө тајө өинмас пырө-да, оз адчыны пелькөдыштны да бур-жык пөрадок лөөдөны.

Том.

Вужағыс лөчитам Вічінса II ступеня школаөс.

Вічінса мөд ступеня шко-ла револүтсјасын нї малө омөлла - дөргөн. Велөдчыг-јас татыс век петөны небы-дїкөс, школа помалөм-бөрын унады оз вермыны пырны вөг-егі пөдтехнікумө, кыс-нын өз-кө мунны ВУЗ-јасө-да. Талы ем уна помка. Өті-кө, тајө школаө оз-на вескавлыны бур-жык велөдыясас. Пыр-тај вө-жласөды-а, слөј-вылө оз во-лыны.

Вічөдлам-жө өніја үщөтел-јас-вылас. Школаас журалө Гөдјакөв юрт, кодөс 1928 воын „Культура і револү-ция“ журналын 14 номерын, гїжлісны: Арабач өиктын-пө, Ајкіна вөлөттын, Јөмдін шко-лаын заведүгтөгөн вескөдлө-ма јевангеліст сектаөн. Гөд-јакөв асыыс гөгырсө чөлафа-нас өновтөм-бөрын ылөдөма томинык нылөс, счжө школаас велөдчысө. Нөважөн вөлі ад-чөмаөс гїжөдтор, сетыс ты-

далө—нылыд көсжылөма віны асөс.

Став школанас збылысөсө вескөдліс өті үщөтел, кодөс нөважөн чистка-дырјї вөтліс-ны; счжө лоө купеч пі Нахлу-пін Віктор. Талөн отсагысыс пыр вөлі үщөтел, межадорса кулак пі, Красільніков юрт, кодї век-на кыскө вөжлаң. Та-бөрын чөлафтө воспіты-вајтисны Малахов сыл-неј гожа. Такө радөн велө-дсисны өмөліка велөдчөм поп-пі Флоренскеј (пјаньк) да партіяныс вөттылөм вінајуыс Попов.

Тажө черан везыс пыр-на вермыліс вөтлавны уж-до-рыс вьл-пөлөс үщөтел-өше-ственнікјасөс (дјаконөв-Шу-лепова). Таво лоі төвбьд-жө мырыны накөд үщөтел-коммунистјасылы (Куыкн, Мі-хеев да комсомөлөч Бөтвін-кынлы). Өні-тај вөліөві важ вужыс заводтөма пөсовтчы-

ны.

Өніја кадөз-на школаын вөліны ташөм торјас: уна школьк нөві оз радејт пол-тікатө, велөдчыяс-пыщкын паскалөны, антібөднөтскеј да антісрөднөтскеј уклонјас, зөв чөрыда вужјасөма антісөмі-тізм (школькјас дај велө-дысјас-пыщкын). Өтік пөраө зөв јага вөлі мунөны паныд комөдчөмлы. Школаас вьл пырыясөс бөстгөдн классө-вөј віч колан војө ез нүөд-чыс. Нахлупін вьл классік-јас-пыдди зылөма јонжыка сујуны школькјасыс важ дү-ка классікјасөс. Школькјас-пөвсын самөдөжельност-пы-ддї паскалөма полөм үщөтел-јас нарвітөмјас-бөрад. Ущө-телјас-кост склокнчөјатөмыс ставнас вужөма школькјас-лы. Антірөлігјознеј воспітан-не школаын пөшти абу. Обо-носан колөм воө школасө відлалөм ез вөл. А коліс өз-кө сіс вужјасөсө бертны.

Алмазов.

